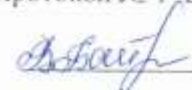

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економіки

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
"28" серпня 2024 р.

"СХВАЛЕНО"
на засіданні кафедри економіки
Протокол № 1 від "14" серпня 2024 р.
Завідувач кафедри
 Вікторія БАЙДАЛА

"РОЗГЛЯНУТО"
Гарант ОП «Корпоративні фінанси»
 Лариса ОЛІЙНИК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Корпоративна соціальна відповідальність в агробізнесі»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма: «Корпоративні фінанси»

Розробники: Віталій НАГОРНИЙ, к.е.н., доцент кафедри економіки;
Ольга РУБАН, к.е.н., доцент кафедри економіки

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
Корпоративна соціальна відповідальність в агробізнесі
(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Галузь знань	07 “Управління та адміністрування”	
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування	
Освітня програма	Корпоративні фінанси	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	3	
Семестр	6	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	135 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни:

Мета дисципліни:

- ознайомити здобувачів освіти із загальними закономірностями виникнення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності в міжнародному середовищі, показати значення становлення КСВ в національній системі соціально-економічних відносин у сфері підприємництва;
- сформуванати у здобувачів освіти розуміння основних проблем та перспектив розвитку системи КСВ в Україні, пов'язаних з потенціалом взаємовигідного співробітництва між владою, бізнесом та суспільством для вирішення гострих соціальних питань, пошуку нових форм державно-приватного партнерства з метою економічного, соціального та екологічного розвитку нашої держави;
- сприяти розвитку у здобувачів освіти здатності самостійно формулювати думку щодо соціальної відповідальності компаній і базових навичок управління соціальними програмами компаній.

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

спеціальні (фахові) компетентності (ЗК):

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК12. Здатність формувати та приймати фахові рішення у сфері корпоративних фінансів суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР24. Знати і вміти застосовувати методи та інструменти ідентифікації та розв'язання проблем в сфері корпоративних фінансів.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
– повного терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Сутність і основні поняття корпоративної соціальної відповідальності												
Тема 1 Концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності	16	1	2			13						
Тема 2 Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією	18	2	3			13						
Тема 3 Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах КСВ	16	1	2			13						
Тема 4 Соціально відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами.	19	1	4			14						
Тема 5 Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності	20	2	4			14						
Разом за модулем 1	89	7	15			67						
Змістовий модуль 2. Чинники ефективності соціальної відповідальності												
Тема 6 Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі	17	1	3			13						
Тема 7 Моніторинг ефективності корпоративної соціальної відповідальності	16	1	2			13						
Тема 8 Оцінювання ефективності корпоративної соціальної відповідальності	18	2	2			14						
Тема 9 Соціальна відповідальність у сфері вищої освіти	20	2	4			14						
Тема 10 Цілі стійкого розвитку	20	2	4			14						
Разом за модулем 2	91	8	15			68						
Усього годин	180	15	30			135						

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення і розвиток системи корпоративної соціальної відповідальності	2
2	Концепція зацікавлених сторін як альтернативна тема	3
3	Моделі соціальної відповідальності	2
4	Стандарти корпоративної соціальної відповідальності та рейтинги соціально-відповідальних компаній	4
5	Корпоративна соціальна відповідальність в системі стратегічного управління підприємством	4
6	Соціальні програми та проекти	3
7	Соціальні інвестиції	2
8	Інформаційна політика і соціальна звітність	2
9	Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі	4
10	Оцінка ефективності соціально відповідальної діяльності підприємства	4
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності	13
2.	Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією	13
3.	Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах КСВ	13
4.	Соціально відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами.	14
5.	Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності	14
6.	Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі	13
7.	Моніторинг ефективності корпоративної соціальної відповідальності	13
8.	Оцінювання ефективності корпоративної соціальної відповідальності	14
9.	Соціальна відповідальність у сфері вищої освіти	14
10.	Цілі стійкого розвитку	14
	Разом	135

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування)
- відео метод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти
- мозкові атаки;
- кейс-метод.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни **R_{дис}** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до

рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи R_{HP} (до 70 балів): $R_{дис} = R_{HP} + R_{AT}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс: Корпоративна соціальна відповідальність в агробізнесі для здобувачів вищої освіти ОС "Бакалавр". URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1802>.
2. Нагорний В.В., Рубан О.О. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Корпоративна соціальна відповідальність в агробізнесі» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Корпоративні фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2024. 50 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Внесок українського бізнесу в реалізацію Україною Цілей сталого розвитку 2016-2020 р.р. URL: <https://csr-ukraine.org/research/vnesok-ukrainskogo-biznesu-sdg/> (дата звернення 25.05.2024).
2. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навч. посіб. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.
3. ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо застосування. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=6407 (дата звернення 05.04.2024).
4. ДСТУ ISO 14004: 2006. Системи екологічного управління. Загальні настанови щодо принципів, систем та засобів забезпечування. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=51468 (дата звернення 20.05.2024).
5. ДСТУ ISO 26000:2019 Настанови щодо соціальної відповідальності (ISO 26000:2010, IDT) URL:http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=87921 (дата звернення 25.03.2023).
6. Індекс прозорості Компаній України 2019. К.: 2020. 64с .
7. Єрмаков О. Ю. Соціальна відповідальність : навч. посіб. К.: Компринт, 2015. 191 с.
8. Корпоративна соціальна відповідальність. Конспект лекцій : навч. посіб. для студентів спеціальності 075 «Маркетинг», освітньо-професійної програми «Промисловий маркетинг». Київ. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 138 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/55882> (дата звернення 25.01.2023).
9. Конспект лекцій з дисципліни Соціальна відповідальність. Уклад. І.А. Юр'єва. Харків: НТУ -ХПІ, 2016. 118 с.
10. Ляшук, К., & Гордовський, А. (2023). Соціальний маркетинг і соціальна відповідальність бізнесу. *Трансформаційна економіка*, (02), 34-37. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-2-6> (дата звернення 20.05.2023).
11. Нагорний В.В., Рубан О.О. Соціально-економічні виклики у контексті сталого розвитку аграрного бізнесу : монографія. Київ : Нова столиця, 2023. 208с.

12. Національний стандарт України. ДСТУ ISO 14001:2006. Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосування. URL: <https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/iso-14001-uk.pdf> (дата звернення 25.02.2024).
13. Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку : монографія. [П. В. Пашко, Л. Л. Лазебник, ін.] ; за ред. П. В. Пашка та Л. Л. Лазебник ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : вид.-поліграф. центр Університету ДФС України, 2019. 476 с.
14. Практики КСВ в Україні 2019 / за ред. М. Саприкіної ; Центр «Розвиток КСВ». Київ, 2020. URL: <https://csr-ukraine.org/research/praktiki-ksv-v-ukraini-2019/> (дата звернення 15.04.2021).
15. Рубан О.О. Еколого-економічні основи формування землекористування територій природно-заповідного фонду у складі екологічної мережі України. XXIII International Scientific and Practical Conference. *Social and Economic Aspects of Education in Modern Society*, Warsaw, Poland, 25.11.2020 р. 6 ст. URL: https://doi.org/10.31435/rsglobal_conf/25112020/7242 (дата звернення 25.01.2021).
16. Рубан О.О. Управління розвитком територій в умовах децентралізації. *Збірник наукових праць «Економічний аналіз»*. Том 31. №1. 2021 р. С.7-16 URL: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.007> (дата звернення 05.03.2022).
17. Рубан О.О. Зелена економіка та стале виробництво в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*, №59 (2024) URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-8> (дата звернення 15.01.2024).
18. Сучасні виклики та напрями вдосконалення в економічній та технічній наукових сферах : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (5-6 грудня 2023 р., м. Запоріжжя) / за ред. Макаренка А. П., Меліхової Т. О. Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2023, 392 с.
19. Станкевич, І., Мальованний, О., & Сакун, Г. (2024). Вплив соціальної відповідальності бізнесу на ефективність управління: сучасні аспекти. *Сталий розвиток економіки*, (1(48), 41-46. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-5> (дата звернення 25.05.2024).
20. CSR Practices in Ukraine 2012. under the editorship of M. A. Saprykina; Centre for CSR Development. Kyiv, 2012, 126 pages
21. CSR development in Ukraine: 2010–2018. Originated by: Zinchenko A., Saprykina M. Kyiv: Printing House ‘Yuston’, 2017. 52 pages.
22. SDG Compass: Посібник для досягнення Цілей Сталого Розвитку в сфері бізнесу URL: http://csr-ua.info/csr-ukraine/wp-content/uploads/2016/09/2016-09-15_SDG_Compass_Guide_2015_ukr_web.pdf (дата звернення 16.05.2023).
23. Hrebennikova A., Artemchuk L., Nahorni V., Daliak N., Ruban O. (2021). Assessment of the network interaction synergistic effect according to the organization life cycle. *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*, 8(3), 311-323. URL: <https://doi.org/10.15549/jeecar.v8i3.754> (дата звернення 25.05.2022).
24. Nahorni V., Tiurina, A., Ruban, O., Khletytska, T., & Litvinov, V. Corporate social responsibility in modern transnational corporations. *Amazonia Investiga*, (2022). 11(53), 111-121. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.53.05.11> (дата звернення 25.03.2023).

25. Tiurina, A., Nahorni, V., Ruban, O., Tymoshenko, M., Vedenieiev, V., & Terentieva, N. Problems and Prospects of Human Capital Development in Post-Industrial Society. *Postmodern Openings*, (2022). 13(3), 412-424. <https://doi.org/10.18662/po/13.3/497> (дата звернення 25.02.2023).
26. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 IV; зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 10.02.2023).
27. Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text (дата звернення 25.05.2023).
28. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) URL: www.globalcompact.org.ua (дата звернення 25.05.2023).
29. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. Офіційний вісник України від 15.12.2008 №93. С. 89 - 310. URL: http://zakonl.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015 (дата звернення 25.07.2022).
30. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. URL: <http://zakonl.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (дата звернення 12.01.2022).
31. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. URL: <http://zakonl.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (дата звернення 17.02.2022).
32. Офіційний сайт Секретаріату мережі Глобального договору в Україні: URL: www.globalcompact.org.ua (дата звернення 25.04.2023).
33. Офіційний сайт Форуму відповідального бізнесу в Польщі URL: <http://www.fob.org.pl> (дата звернення 14.03.2023).
34. Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності (Можливість бути першим) URL: <http://csr-ua.info/csr-ukraine/> (дата звернення 08.04.2024).